

“Als we niets doen, worden er over tien jaar geen tomaten meer gekweekt in Vlaanderen”

INTERVIEW MELISSA DEPRAETERE Tegen 2027 moet de stroomprijs omlaag. Dan zou niet gas, maar een warmtepomp de goedkoopste optie worden. “Je kunt mensen niet met een bijkomende factuur opzadelen zonder een alternatief aan te bieden.”

Vlaams minister van Energie en Klimaat Melissa Depraetere (Vooruit) heeft de ene gevoelige discussie - die over de afstands- normen voor windturbines - nog maar net achter de rùg, of daar dient de volgende zieh al aan. Na eindeloos uitstel moet er tegen de zomer een aangepast Vlaams Energie- en Klimaatplan liggen, met maatregelen die de CO₂-uit- stoot van gebouwen, verkeer, landbouw en kleine Industrie om-1aag brengt. Een uitdaging, want in plaats van af te stevenen op een emissiereductie van 47 procent tegen 2030 - zoals Europa van België in zijn geheel vraagt - raakt Vlaanderen voorlopig slechts aan 33,2 procent. Zelfs het doel van 40 procent, waar de vorige regering op mikte, is niet in zicht.

“De kloof is inderdaad groter dan verwacht”, zegt Depraetere. “De vorige regering heeft te veel gerekend met de uitzonderlijk lage cijfers van de coronaperiode. Daardoor zat er lucht in het plan. Er zijn ook politieke spelletjes gespeeld tussen regeringen, waar- door de tijd dringt. De legislatuur loopt tot 2029 en in 2030 worden de punten uitgedeeld.”

Is het nog haalbaar en betaalbaar om die Europese doelstellingen te halen?

“We zullen moedige beslissingen moeten nemen. zoveel is duidelijk. Ik vraag serieuze inspanningen, zowel van mijzelf als van mijn collega's. Die doelstellingen

zijn er niet alleen voor het klimaat, ze zijn ook superbelangrijk voor gezinnen om hun engeriefactuur onder controle te houden. Dit Vlaams Energie- en klimaatplan zal de koopkracht van de mensen in de toekomst beschermen. Dit is ook de reden waarom we vollenbak inzetten op renovatie, isolatie en warmtepompen;”

Veegt u eens voor de eigen deur. U bent bevoegd voor renovaties. Haalt u uw doelstelling?

“Wij zullen onze doelstelling halen, zeker met onze bijkomende maatregelen. Voor gebouwen is de kloof tussen wat nodig is en waar we nu staan ook minder groot dan in andere sectoren. Er zijn al veel inspanningen gedaan, veel mensen hebben gerenoveerd, al besef ik dat er nog een enorme weg te gaan is alvorens alle gebouwen een goed epc-label zullen hebben.”

De budgetten zijn intussen verlaagd, het renovatietempo raakt al jaren niet omhoog.

“Er zijn inderdaad Europese budgetten weggevallen, waardoor we scherpere keuzes hebben moeten maken over wie we meer en wie we minder ondersteunen. Ik stel wel vast dat de impact van de vroegere premies te beperkt was. 65 procent van de middelen kwam terecht bij mensen die een renovatie hoe dan ook zouden uitvoeren, ook zonder premie. Zij verhogen het renovatietempo niet. Het zijn net de mensen die anders niet zouden renoveren die we over de Streep moeten trekken. Daarom zetten we nu meer in op de laagste en de midden-inkomens.”

“Renovaties zijn ook gewoon duur. Heel veel mensen kunnen hun woning niet in een keer grondig onder handen nemen. Ze werken gefaseerd, maar ik merk wel dat ze zich meer dan vroeger bewust zijn van het belang ervan. Het is ook in hun eigen voordeel. Het leidt tot een lagere factuur en doet de waarde van hun huis stijgen.”

Rendabel is het op dit moment niet altijd. Een warmtepomp blijft een dure keuze.

“Warmtepompen zijn vandaag inderdaad alleen maar interessant in een goed geïsoleerde woning en voor mensen met een laag inkomen, zij krijgen immers de hoogste premies.

Daarom moeten we blijven inzetten op die Vlaamse premies. Het zou voor iederéén de interessantste keuze moeten worden. Dat kan alleen als we de taksen op energie verschuiven. Vandaag is elektriciteit vier keer duurder dan gas, omdat op elektriciteit veel meer taksen worden geheven. Die taksen moeten we verschuiven. Elektriciteit moet goedkoper worden en gas duurder. Anders zullen mensen massaal gasketels blijven aankopen en op benzine blijven rijden.”

Europa zal vanaf 2027 ook extra heffingen op fossiele brandstoffen invoeren, het zogenaamde ETS2.

“En de inkomsten daarvan vloeien terug naar ons land. Dat geld moeten we gebruiken om mensen te helpen om van fossiele brandstoffen af te raken. Ik hoop dat dat sneller kan dan Europa nu heeft gepland. Je kunt mensen niet met een bijkomende factuur opzadelen als je ze tegelijk niet helpt om over te schakelen op een alternatief. We moeten snel en grondig handelen. Ik ben bereid om door te pakken, anders ga je mensen in de miserie duwen.”

“In 2040 laat Europa ook niet meer toe dat mensen nog een gas- ketel in huis hebben. Ik zou niet willen dat iedereen daar stilletjes over zwijgt en in 2037 zegt: ‘O ja, over drie jaar zijn ze verboden.’ Daarom ook deze oproep: mensen, denk goed na alvorens je een nieuwe gasketel koopt. Wat nu de goedkoopste optie lijkt, is dat over enkele jaren misschien niet meer. En je riskeert dat je je gasketel voor het einde van zijn levensduur moet vervangen.”

Hoe zult u mensen overtuigen? Gezinnen kopen niet om de vijf jaar een nieuw verwarmingstoestel.

“Daarom net moeten we snel ingrijpen. Tegen 2027 moeten de lasten op elektriciteit omlaag, met lagere prijzen tot gevolg. Dat zou het doel moeten zijn dat iedere voor ogen houdt. En ja, door die lasten naar gas en stookolie te schuiven, zal dat gas ook duur worden, al zal de prijsstijging niet van dezelfde grootteorde zijn als die van de Europese heffingen. Tegen het eind van de legislatuur moet verwarmen met een warmtepomp de goedkoopste optie zijn. Maar ook los daarvan: een lage elektriciteitsprijs is voor iedereen van belang. Iedereen gebruikt elektriciteit, niet iedereen gebruikt gas of stookolie.”

Verwacht u dezelfde inspanning van landbouw en transport?

“Dat lijkt me maar logisch, dat de kloof het grootst. Ik weet wel dat mijn collega's geen evidente opdracht hebben en daar nu echt niet op zitten wachten. Maar als ze nu moedige beslissingen durven nemen, vermijden ze zware problemen de toekomst. Kijk maar naar de landbouw. In de glastuubbouw wordt verwarmen met gas vandaag gesubsidieerd. Die steun loopt af in 2033. Dan dreigt er plots een enorme factuurstijging. Als boeren nu niet geholpen worden, mogen ze over tien jaar hun serres gewoon sluiten. Dan worden er in Vlaanderen geen tomaten meer gewekt”

En als we dat nu allemaal niet doen?

“Dan riskeren we een torenhoge boete. Het precieze bedrag valt vandaag moeilijk te zeggen, maar dat kan zeker tot in de honderden miljoenen euro's oplopen. Als je zo'n boete krijgt - of wanneer je uitstootrechten aankoopt van andere Europese landen - ben je niet alleen geld kwijt, je hebt mensen ook niet beschermd tegen hoge gasprijzen, geen woningen gerenoveerd, niet ingezet op openbaar vervoer,

een maatregelen genomen om de landbouw klaar te maken voor de toekomst. En misschien is er intussen menselijk leed veroorzaakt als gevolg van klimaatveranderingen: overstromingen, droogste, noem maar op. Niets doen is geen optie.”

“Denk goed na alvorens je een nieuwe gasketel koopt. Wat nu de goedkoopste optie lijkt, is dat over enkele jaren misschien niet meer”

Wim Winckelman